

RISICOKLEUTERS

Risicokleuters t.a.v. leren lezen zijn kleuters die **slecht de namen van kleuren, cijfers en letters kunnen automatiseren en moeite hebben met het manipuleren van klanken**. Voor risicokleuters (taalzwakke leerlingen, NT2-leerlingen en leerlingen van wie het vermoeden bestaat dat zij dyslectisch zijn) geldt dat zij allereerst goed onderwijs krijgen in laag 1.

Laag 2

In deze laag krijgen leerlingen die moeite hebben met het onthouden van letters, *pre-teaching* en *re-teaching*. **Herhaling is hierbij cruciaal**. De oefeningen die in laag 1 worden ingezet, worden in laag 2 herhaald in kleine groepen. Bij voorkeur gebeurt dit wel met een andere aanpak om te zorgen dat leerlingen er aandacht voor kunnen blijven opbrengen. Ook nu moeten alle activiteiten betekenisvol zijn. Dat betekent dat het leren van letters en het oefenen van het fonemisch bewustzijn worden verbonden met (interactief) voorlezen en creatief schrijven in kleine groepen.

Laag 3

In deze laag kan met risicokleuters de **voorschotbenadering** worden ingezet. Die bestaat uit **3 fasen**:

1. Interesse voor fonemen en letters
2. Woorden (na)maken
3. Klanktekenkoppelingen aanleren

Fase 1

In de 1e fase wordt gewerkt met 6 tot 10 letters die voor de leerling functioneel zijn. De eenvoudigste letters zijn *s o k i p a a m r z*. Steeds staat tijdens de begeleiding een letter centraal en wordt teruggegrepen op de letters die al zijn aangeboden. **Er komen nooit meer dan 3 letters tegelijk aan bod**. Er wordt gewerkt met **alfabetboeken** die tijdens de begeleiding, maar ook in de klas heel intensief worden voorgelezen terwijl de klank wordt benadrukt en de letter wordt aangewezen. **Thuis** luisteren ze naar de pagina over de letter die aan bod is via **geluidsopname**. Daarnaast **tekenen** leerlingen tijdens de begeleiding de letter na m.b.v. voorbeeldletters waarop de schrijfrichting wordt aangegeven. Dat heeft meer effect dan het overtrekken van letters. Het gaat hier beslist niet om een perfect resultaat. Tijdens het natekenen wordt de letter door de begeleider steeds nadrukkelijk uitgesproken. Als leerlingen er blij van geven dat ze enig klankbewustzijn hebben (d.w.z. dat zij de verschillen tussen klanken en de letters lijken te zien, ze hoeven de letters niet te benoemen) wordt overgegaan naar de volgende fase.

Fase 2

De begeleider schrijft met de letters uit fase 1 korte voor kleuters betekenisvolle woorden op kaartjes. Leerling en begeleider leggen die na met letterblokjes, terwijl de letters en woorden door hen samen worden uitgesproken. De kleuter tekent van 1 van de woorden de letters na m.b.v. voorbeeldletters. Ook hier telt niet het perfecte resultaat. De begeleider is altijd enthousiast over wat de leerling doet. Het zelfgeschreven woord wordt gefotografeerd en bijv. in PowerPoint gezet (PPT). Voordeel van PPT is dat die steeds kan groeien, dat die gedeeld kan worden met thuis en dat er geluidsbestandjes aan kunnen worden toegevoegd waarin de leerling de woorden zelf uitspreekt. De woorden op de dia's worden thuis en op school veelvuldig bekeken en uitgesproken. Als fase 1 en 2 lukken, wordt overgegaan naar fase 3.

Fase 3

In deze fase worden met alfabetboeken, letterfilmpjes en door ze te schrijven, de **letters aangeleerd**. Dat gebeurt op een **speelse manier** en zonder enige dwang. Er wordt minimaal 1 week de tijd genomen voor een letter. Als er zo veel letters worden gekend dat daarmee woorden kunnen worden gemaakt, schrijf die dan op kaartjes en lees ze regelmatig met de leerling. Ook het programma BOUW! kan in deze fase worden gebruikt. Het programma wordt 2 a 3x per week 10-15 min. per dag uitgevoerd. In dit programma wordt echter op een vrij mechanische manier geoefend. Het

programma stuurt niet aan op rijke associaties en op leesmotivatie. Dit leidt niet voor alle leerlingen tot positieve resultaten voor het leren lezen. Juist voor risicokleuters is het **'vieren met ICT'** belangrijk. Als zij een nieuwe letter hebben geleerd, een woord of een tekst hebben geschreven of gelezen verdient dat aanbeveling om daar **foto- of filmopnames** van te maken om zo het geleerde te kunnen vieren met de leerling zelf en te kunnen delen met thuis!

RIJKE (PRENTEN)BOEKEN EN TEKSTEN ZOEKEN

- [Pluizer](#)
- [Jeugdbibliotheek](#)
- [Boekenzoeker](#)
- [Leesjebeter](#)
- [Leesbevorderingindeklas](#)
- [Poëziepaleis](#)
- [Rijketeksten](#)